

บทที่ 7

วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

ประวัติวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

พุทธศักราช 2455-2526 ¹

ปีพุทธศักราช 2455 อันเป็นปีที่ 3 ในรัชการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริว่า ในอดีตกาลเมื่อพระเจ้าแผ่นดินขึ้นครองราชย์มักจะทรงสร้างถาวรวัตถุขึ้นไว้เพื่อเฉลิมพระราชศรัทธา ส่วนใหญ่จะเป็นวัดวาอารามอุทิศพระราชกุศลและทรงค้ำจุนพระพุทธศาสนาตามโบราณราชประเพณี แต่พระอารามต่าง ๆ ในเวลานั้นมีมากอยู่แล้วควรจะมิสาธารณประโยชน์อย่างอื่นแทนได้และการที่จะสร้างสาธารณประโยชน์เพื่อมวลชนอันเป็นพลกนิกรนั้น ทรงเล็งเห็นว่าสถานพยาบาลจะมีประโยชน์สมปณิธานได้มากกว่าการจัดสร้างสิ่งอื่นประกอบกับเวลานั้นได้มีที่อยู่แปลงหนึ่งจำนวนเนื้อที่ถึง 27 ไร่ มีสิ่งปลูกสร้างเป็นตึกแบบฝรั่งขนาดใหญ่อยู่แล้วถึง 2 หลัง กับเรือนนอนไม้ 1 หลัง และมีกระโจม 1 หลัง

การปลูกสร้างล้วนด้วยช่างฝีมืออย่างวิจิตร มีลวดลายสลักงามตามแบบคฤหาสน์ของชาวตะวันตก บริเวณทั่วไปตกแต่งเป็นเนินดิน มีคูเมือง มีภูเขาจำลอง ประดับด้วยต้นไม้ใหญ่ต่าง ๆ มากมาย คุ้มมริน่าอยู่อาศัยเป็นที่พักผ่อนได้ดี ที่ดินและตัวอาคารนี้เดิมคือบ้านเลขที่ 677 ถนนสามเสน อำเภอดุสิต เป็นกรรมสิทธิ์ของพระสรรพการหิรัญกิจ (เชย อิศรภักดี) แต่ได้ตกทอดมาเป็นกรรมสิทธิ์ของเบงกีสยามกัมมาจล ทุนจำกัด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพอพระราชหฤทัยมาก ได้ทรงสละราชทรัพย์ส่วนพระองค์ซื้อทั้งที่ดินและสิ่งก่อสร้างคือที่ดินโฉนดเลขที่ 145/3355/อ เลขที่ 19 ในราคา 30,000 ชั่ง (240,000 บาท) โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยา

¹ คณะกรรมการจัดทำหนังสือ, 83 ปี วชิรพยาบาล (กรุงเทพฯ : บริษัทพีเอสพีวีจ จำกัด, มปป.), น.8-13. และ คณะผู้จัดทำหนังสือ 90 ปี วชิรพยาบาลและนิทรรศการ, 90 ปี วชิรพยาบาล 2455 – 2545 (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหประชาพาณิชย์, มปป.), น.82.-83

ยมราช (ปั้น สุขุม) เป็นแม่กองคุมงานจัดตัดแปลงให้เป็นสถานพยาบาล ได้ทรงออกค่าปรับปรุง ซ่อมแซมสถานที่ จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการแพทย์และการพยาบาลตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ สิ้นพระราชทรัพย์อีก 37,576 บาท จึงแล้วเสร็จเรียบร้อยพร้อมที่จะเปิดใช้เป็นสถานพยาบาลได้

ณ วันที่ 2 มกราคม 2455 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปิดวชิรพยาบาลแห่งนี้ และทรงมอบให้กรมศุขาภิบาลเป็นผู้ปกครองรักษาในนามของประชาชน

ต่อมากระทรวงนครบาล (เจ้าพระยายมราช) ทูลเกล้าฯ ถวายความเห็นเสนอพระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้รวมโรงพยาบาลสามเสนซึ่งเป็นห้องแถวไม้ชั้นเดียวประมาณ 25 ห้อง อยู่ฝั่งใต้ของปลายถนนสุขุมวิทริมแม่น้ำเจ้าพระยา (สะพานแดง สามเสน) ซึ่งเข้ามาจากพระคลังข้างที่ รวมเข้ากับวชิรพยาบาลโดยโอนงบประมาณของโรงพยาบาลสามเสนมาใช้ในวชิรพยาบาลด้วยเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2457 ขณะนั้นโรงพยาบาลมีความจุประมาณ 40 เตียง

วชิรพยาบาลอยู่ในสภาพเช่นนี้มาจนกระทั่งปีพุทธศักราช 2462 จึงได้เริ่มมีการปรับปรุง สร้าง ซ่อม ซุดบ่อน้ำ สร้างทางเดินมาติดกักแพทย์ ไปโรงครัว ที่พักพยาบาล และโรงครัว ขณะนั้นมีคนไข้มารับการรักษาพยาบาลภายนอกปีหนึ่ง 11,105 คน และคนไข้ภายในอีกปีหนึ่งประมาณ 1,170 คน มีงบประมาณปีหนึ่งประมาณ 34,041.02 บาท

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2466 มีพระบรมราชโองการประกาศให้ทราบทั่วกันมีความว่าถึงเวลาอันสมควรที่จะจัดวชิรพยาบาลให้เจริญยิ่งขึ้น ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะกรรมการการปกครองวชิรพยาบาลรับผิดชอบโดยตรงต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและมีอำนาจบริหารบูรณเห็นหน้าหน้าที่ สมบัติทั้งปวงของโรงพยาบาล โดยมีสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี เป็นนายกสภานายิกา พร้อมทั้งคณะกรรมการอีก 13 คน นอกจากนั้น ยังได้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้อำนวยการ” อีก 7 คน มีสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตล (พระยศขณะนั้น) เป็นองค์ประธานวางระเบียบการโรงพยาบาลเพื่อปฏิบัติให้เป็นตามพระราชดำริ ส่วนการดำเนินกิจการของโรงพยาบาลนั้นเป็นหน้าที่ของ “ผู้ดูแลทั่วไป” ซึ่งหมายถึงผู้อำนวยการนั่นเอง “คณะผู้อำนวยการ” ได้กำหนดระเบียบการโรงพยาบาลไว้อย่างรอบคอบรัดกุม อย่างไรก็ตาม กิจการของวชิรพยาบาลได้ดำเนินมาเกือบจะเรียกได้ว่าไม่ราบรื่นนัก เนื่องจากสภาพของตึกไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นโรงพยาบาลซึ่งต้องขยายมิถุนายนในเดือนมิถุนา 2467 วชิรพยาบาลได้ย้ายมาอยู่ในความดูแลของกรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และได้เริ่มมีการปรับปรุงขยายกิจการ รวมทั้งมีการสร้างตึกและอาคารหลายหลังเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่มากขึ้น และได้เปิดอบรมหมอดำแยขึ้นในปีพุทธศักราช 2470

ในปีพุทธศักราช 2472 สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ได้ทรงวางโครงการพัฒนาของโรงพยาบาลวชิรพยาบาลไว้อย่างครบถ้วน โดยแบ่งงานของโรงพยาบาลดังนี้

1. โครงการว่าด้วยกิจการของโรงพยาบาล
2. โครงการว่าด้วยเรื่องการเงิน
3. โครงการว่าด้วยเจ้าหน้าที่
4. โครงการว่าด้วยการก่อสร้าง

โครงการว่าด้วยกิจการของโรงพยาบาลได้มีโครงการจัดให้การศึกษาด้วย โดยวชิรพยาบาลจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุขโดยมีโรงเรียนอบรมหมอตำแยโรงเรียนพยาบาลที่ได้มาตรฐาน

ปีพุทธศักราช 2474 กรมสาธารณสุขได้จัดตั้งโรงเรียนอบรมผดุงครรภ์ชั้น 2 ขึ้นในวชิรพยาบาล นับเป็นโรงเรียนอบรมผดุงครรภ์แห่งแรกของประเทศไทย เมื่อเริ่มเปิดรับนักเรียนผดุงครรภ์เข้าศึกษาได้กำหนดจำนวนนักเรียนไว้ปีละไม่เกิน 20 คน หลักสูตรการศึกษาที่กำหนด 1 ปี เมื่อศึกษาจบหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรผดุงครรภ์ชั้น 2 ผู้ที่เข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่คัดเลือกส่งมาจากอำเภอต่างๆ ที่ว่าราชการแจ้งกรมเมื่อเสร็จการศึกษาอบรมแล้ว กรมสาธารณสุขได้จัดส่งกลับภูมิลำเนาเดิมเพื่อไปช่วยการคลอดบุตรและมารดาทารกสงเคราะห์ ตลอดจนงานสาธารณสุขอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรค เช่น การปลูกฝีและฉีดวัคซีน เชื้อรุม เป็นต้น

ในวันที่ 17 ธันวาคม 2480 ได้มีพระราชกฤษฎีกาโอนสิทธิและกิจการวชิรพยาบาลจากกรมสาธารณสุขมาอยู่ในความดูแลของเทศบาลนครกรุงเทพ แต่ข้าราชการที่ทำงานอยู่ในวชิรพยาบาลยังคงเป็นข้าราชการกรมสาธารณสุขไปตามเดิม

ปีพุทธศักราช 2497 ได้เปิดโรงเรียนผดุงครรภ์และอนามัยวชิรพยาบาล รับสมัครนักเรียนพยาบาลรุ่นแรกโดยมีห้องเรียนและห้องพักอยู่ที่ตึกเหลือง โดยโรงเรียนมีฐานะเป็นหน่วยการศึกษาพยาบาลของวชิรพยาบาล จนในปีพุทธศักราช 2519 จึงรวมวิทยาลัยพยาบาลโรงพยาบาลกลางเข้าด้วยกันและสังกัดโดยตรงต่อสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ปีพุทธศักราช 2498 วชิรพยาบาลมีฐานะเป็นกองๆ หนึ่งในส่วยราชการเทศบาลนคร
กรุงเทพ ได้รับอนุมัติเพิ่มแผนกต่างๆ อีก 4 แผนก รวมของเดิมเป็น 14 แผนก ดังนี้

1. แผนกกองกลาง
2. แผนกคนไข้นอก
3. แผนกโสตถยกรรม
4. แผนกศัลยกรรม
5. แผนกสูติกรรมและโรคเฉพาะสตรี
6. แผนกทันตกรรม
7. แผนกเภสัชกรรม
8. แผนกหู คอ จมูก
9. แผนกเอ็กซ์เรย์
10. แผนกพยาธิวิทยา
11. แผนกระวังความรู้สึก
12. แผนกปัจจุบันพยาบาล
13. แผนกโรคกระดูก
14. แผนกโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย

โดยมีจำนวนเตียงทั้งสิ้น 440 เตียง แต่รับผู้ป่วยเพียง 280 เตียง ข้าราชการสังกัด
กรมการแพทย์ ที่ปฏิบัติรวมอยู่ในวชิรพยาบาลโอนมาเป็นพนักงานเทศบาลทั้งหมด

ปีพุทธศักราช 2500 ได้จัดซื้อที่ดินแปลงใหม่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ก่อสร้างห้องประชุม
และหออนนักรเรียนพยาบาล เนื้อที่ 6 ไร่ เป็นเงินทั้งสิ้น 3,473,500 บาท โดยในวันที่ 27 มีนาคม
2500 ได้จัดสร้างพระพุทธรูปประจำโรงพยาบาลเนื่องจากครอบรอบ 25 พุทธศวรรษ ขนาดหน้าตัก
กว้าง 18 นิ้ว ถวายนามว่า “หลวงพ่อวชิรพุทธมหามุณี” ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นับถือของบุคคลทั่วไป

วันที่ 18 มีนาคม 2501 ได้มีการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ตึกอำนวยการสูง 4 ชั้น โดย
ได้รับอนุมัติเงินอุดหนุนจากกระทรวงมหาดไทยเป็นเงิน 5,000,000 บาท ได้มีการปรับปรุงหลายครั้ง

ปีพุทธศักราช 2505 วชิรพยาบาลมีอายุครบ 50 ปี มีจำนวนเตียง 440 เตียง (ไม่รวม
เตียงเด็กคลอดใหม่ 70 เตียง) มีเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล 250 ตำแหน่ง นอกนั้นเป็นเจ้าหน้าที่อื่น
มีผู้ป่วยนอกปีละ 146,486 ราย ผู้ป่วยใน 13,675 ราย เฉลี่ยผู้ป่วยนอกวันละ 600 ราย

ปีพุทธศักราช 2507 วชิรพยาบาลได้รับอนุมัติเป็นสถาบันฝึกอบรมแพทย์ฝึกหัดเป็นปี
แรกจากแพทยสภา

ปีพุทธศักราช 2515 วชิรพยาบาลมีอายุครบ 60 ปี เป็นระยะที่เริ่มมีการพัฒนา มีจำนวนผู้ป่วยนอกปีละประมาณ 300,000 คน ผีป่วยในปีละประมาณ 25,000 คน เฉลี่ยผู้ป่วยนอกวันละ 1,200 คน ในระยะนั้นมีบริการผู้ป่วยโดยเปิดคลินิกเฉพาะโรค 8 คลินิก คือโรคทรวงอก โรคหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง โรคเบาหวาน โรคประสาท ให้คำแนะนำและรักษาผู้ต้องการมีบุตร และคลินิกคุมกำเนิด หน่วยงานที่มีชื่อเสียงของโรงพยาบาลคือด้านอนามัยครอบครัว ด้านคุมกำเนิดของแผนกสูติ-นรีเวชกรรม มีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขและชาวต่างชาติมาเยี่ยมชมกิจการด้านนี้บ่อยครั้ง

ในระยะนี้เริ่มมีการพัฒนาการด้านวิชาการ โดยมีการจัดประชุมวิชาการภายในแผนกของตนเอง และระหว่างแผนก รวมทั้งการจัดประชุมวิชาการประจำปีสัปดาห์ของโรงพยาบาล รวมทั้งมีการก่อตั้ง “มูลนิธิวิจัยทางการแพทย์วชิรพยาบาล” โดยได้รับอนุมัติจัดตั้งมูลนิธิเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2513 มีศาสตราจารย์นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว เป็นประธานมูลนิธิคนแรก ในปีพุทธศักราช 2513-2514 มีทรัพย์สินเริ่มแรกเป็นเงิน 4,866,613 บาท ทางมูลนิธิวิจัยได้สนับสนุนโดยให้ทุนการวิจัยแก่แพทย์ในสาขาต่างๆ ทุกปี

ปีพุทธศักราช 2516 มีประกาศจัดตั้งกรุงเทพมหานคร วชิรพยาบาลจึงโอนมาขึ้นกับสำนักงานแพทย์กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งหน่วยงานออกเป็น 6 กอง 41 งาน คือ

1. กองสูติกรรม มี 5 งาน
2. กองศัลยกรรม มี 10 งาน
3. กองโสตกรรม มี 6 งาน
4. กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ มี 12 งาน
5. กองการพยาบาล มี 3 งาน
6. กองบริการทั่วไป มี 6 งาน

ในระยะนี้มีผู้ป่วยนอกประมาณปีละ 400,000 คน ผู้ป่วยในประมาณปีละ 28,000 คน เฉลี่ยผู้ป่วยนอกวันละ 1,500 คน โดยมีคลินิกพิเศษเพิ่มเป็น 13 คลินิก ได้แก่โรคผิวหนัง โรคทรวงอก โรคทางทวารหนัก ระบบประสาทของเด็ก ผู้ป่วยหลังคลอด โรคทางเดินอาหาร โรคหัวใจ โรคเบาหวาน ศัลยกรรม มะเร็งระยะเริ่มแรกของสตรี สุขภาพเด็กดี และหน่วยวางแผนครอบครัว ส่วนการพัฒนาทางวิชาการได้ก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินการฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาการ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่แพทย์ฝึกหัดในระหว่างการฝึกอบรม

ปีพุทธศักราช 2518 วชิรพยาบาลได้รับอนุมัติจากแพทยสภาให้จัดฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชปฏิบัติทั่วไปเป็นสาขาแรก ปีละ 10 คน

พุทธศักราช 2527-2538 ²

ช่วงระยะเวลา 12 ปีต่อมา (พุทธศักราช 2527-2538) วชิรพยาบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน ทั้งด้านโครงสร้างการบริหารและการให้บริการด้านการตรวจวินิจฉัยรักษาโรคทุกระบบสาขาวิชา มีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการตรวจวินิจฉัยโรคที่ทันสมัย เช่นการส่องกล้องตรวจอวัยวะภายในของระบบหายใจ ระบบทางเดินอาหาร ระบบข้อ ฯลฯ การตรวจทางเวชศาสตร์นิวเคลียร์ การตรวจมะเร็งกระดูก มะเร็งเต้านมระยะเริ่มต้น การตรวจด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ คอมพิวเตอร์ เอ็ม.อาร์.ไอ การตรวจวินิจฉัยโรคหัวใจด้วยเครื่องมือทันสมัยทุกชนิด การสวนหัวใจ การทดสอบสมรรถภาพหัวใจ การตรวจทางพยาธิวิทยา ฯลฯ ด้านการรักษาและผ่าตัดนั้น ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทันสมัย สามารถดำเนินการได้ทัดเทียมกับโรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงต่างๆ ของประเทศ และมีหลายวิธีการรักษาที่ได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกของประเทศ มีการผ่าตัดหัวใจ ผ่าเส้นเลือดแดงเลี้ยงหัวใจตีบ การกรอเส้นเลือดแดงเลี้ยงหัวใจด้วยหัวกรอกากเพชร การส่องกล้องผ่าตัดอวัยวะภายในช่องท้อง เช่นนิ่วในถุงน้ำดี ไล้ติ่ง ไล้เลื่อน มะเร็ง ลำไส้ใหญ่ ฯลฯ การระเบิดนิ่วในช่องทางเดินน้ำดี นิ่วในท่อไต การผ่าตัดจุกคัลยกรรม การตัดต่ออวัยวะ การรักษาด้วยรังสีโคบอลต์ เป็นต้น

วชิรพยาบาลเป็นสถาบันฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านของแพทยสภา เพื่อผลิตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางไปรับใช้สังคม ปัจจุบันมี 7 สาขาวิชา ได้แก่ สูติศาสตร์นรีเวชวิทยา อายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ อายุรศาสตร์หัวใจ และเวชปฏิบัติทั่วไป

นอกจากนี้วชิรพยาบาลยังเป็นสถาบันผลิตบัณฑิตแพทย์ โดยทำหน้าที่สอนนิสิตแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในชั้นปีที่ 3 ภาคปลาย 4, 5 และ 6 ทางด้านคลินิกผลิตบัณฑิตแพทย์ออกไปรับใช้สังคมแล้ว³ จำนวนหลายรุ่น

กรุงเทพมหานครได้จัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครขึ้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2536 โดยเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อผลิตบัณฑิตแพทย์ตามหลักสูตรแพทยศาสตร์ บัณฑิตของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และเมื่อจบการศึกษา

² คณะผู้จัดทำหนังสือ 90 ปีวชิรพยาบาลและนิทรรศการ, 90 ปีวชิรพยาบาล 2455 – 2545, น.72-74.

³ คณะกรรมการจัดทำหนังสือ, 83 ปีวชิรพยาบาล, น.15.

ตามหลักสูตรแล้วจะได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครได้รับอนุมัติให้จัดตั้งโดยมติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ในการประชุมครั้งที่ 1/2536 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2536⁴ และได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 110 ตอนที่ 10 ลงวันที่ 28 มกราคม 2536 และได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหิดล ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2536⁵ ให้เป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 110 ตอนที่ 63 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2536⁶

การที่กรุงเทพมหานครจัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครเนื่องจาก กรุงเทพมหานครมีนโยบายในการจัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครเพื่อทดแทน อัตรากำลังขาดแคลนแพทย์ของกรุงเทพมหานคร และเพื่อตอบสนองของความต้องการแพทย์ในชุมชน เขตเมืองในภาพรวมของประเทศ จึงได้กำหนดโครงการจัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535-2539) แผนสาขาทรัพยากรมนุษย์และสังคม⁷ โดยกรุงเทพมหานครได้มีประกาศแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 16) ให้วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานการแพทย์ ตามประกาศลงวันที่ 27 มกราคม 2536 ใช้ชื่อย่อว่า “วพศ.”⁸

⁴ ฝ่ายแพทยศาสตร์ศึกษาและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล, รายงานประจำปี พ.ศ. 2542 วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา, มปป.), น.4.

⁵ ฝ่ายแผนงาน กองวิชาการ สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, รายงานประจำปีงบประมาณ 2536 สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ : มปท., มปป.), น.20.

⁶ คณะกรรมการจัดทำหนังสือ, 83 ปี วชิรพยาบาล, น.55.

⁷ ฝ่ายแผนงาน กองวิชาการ สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, รายงานประจำปีงบประมาณ 2536 สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, น.20.

⁸ เรื่องเดียวกัน, น.20.

การขาดแคลนแพทย์ของกรุงเทพมหานครในขณะนั้นซึ่งกรุงเทพมหานครมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพของประชาชน 2 หน่วยงานคือสำนักงานการแพทย์และสำนักอนามัย โดยสำนักงานการแพทย์มีโรงพยาบาลในสังกัด 5 แห่ง คือวชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ และโรงพยาบาลหลวงพ่อกวีศักดิ์ฯ ส่วนสำนักอนามัยมีศูนย์บริการสาธารณสุข 64 แห่ง และโรงพยาบาลในสังกัดอีก 2 แห่ง คือโรงพยาบาลหนองจอก และโรงพยาบาลลาดกระบัง ในแผนอัตรากำลัง 3 ปี (พ.ศ. 2531-2533) สำนักงานการแพทย์และสำนักอนามัยของกรุงเทพมหานครประสบปัญหาขาดแคลนแพทย์ ซึ่งสำนักงานการแพทย์มีอัตรากำลังแพทย์ทั้งหมด 494 อัตรา มีผู้ครองตำแหน่ง 368 อัตรา มีอัตราว่าง 126 อัตรา ส่วนสำนักอนามัยซึ่งมีทั้งศูนย์บริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลในสังกัดมีอัตราแพทย์ทั้งหมด 173 อัตรา มีผู้ครองตำแหน่ง 93 อัตรา มีอัตราว่าง 80 อัตรา ซึ่งรวมทั้งสองสำนักแล้วยังขาดแพทย์อีก 206 อัตรา ซึ่งปัญหาการขาดแคลนแพทย์นี้จะส่งผลถึงการให้บริการรักษาพยาบาลแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร⁹

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการจัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร(วพศ.) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้¹⁰

1. เพื่อเป็นหน่วยงานจัดการเรียนการสอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนแพทย์ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์และศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดสำนักอนามัย
3. ผลิตบุคคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อสนองความต้องการของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของกรุงเทพมหานคร และเทศบาลทั่วราชอาณาจักร

⁹ ฝ่ายแผนงาน กองวิชาการ สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, รายงานประจำปีงบประมาณ 2535 สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเจ.เอ็น.ที, มปป.), น.27-28.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, น.28.

4. เพื่อพัฒนาด้านการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเน้นทางด้านเวชศาสตร์ฉุกเฉิน เวชศาสตร์อุบัติเหตุ และเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม

5. เพื่อพัฒนาด้านวิชาการของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ของกรุงเทพมหานคร

ในด้านการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครเป็นความรับผิดชอบร่วมระหว่างกรุงเทพมหานครกับมหาวิทยาลัยมหิดลโดยระดับ Pre-med. โดยปีคลินิกชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จะอยู่ในความรับผิดชอบของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนปีที่ 3 ภาคปลายและระดับคลินิกชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 จะศึกษาและปฏิบัติที่โรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ และสำนักอนามัยรวมทั้งศูนย์บริการสาธารณสุข ซึ่งมีฐานการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ที่วชิรพยาบาล เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบัณฑิตจะได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหิดล เพราะวิทยาลัยฯ เป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดลและทุกคนต้องไปปฏิบัติงานขอให้ทุนตามกฎหมายของ กพ. เหมือนบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยแห่งอื่น

การรับนักศึกษาแพทย์ เมื่อเริ่มเปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2536 นั้น รับนักศึกษาแพทย์รุ่นแรก จำนวน 32 คน ซึ่งไม่สามารถเปิดรับสมัครคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยได้ทัน ประกอบกับในปีการศึกษาดังกล่าว คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้จัดการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเอง ก่อนการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัยในโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเติมตามนโยบายของรัฐบาล วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครจึงมีความจำเป็นต้องเสนอขอความร่วมมือไปยังสภามหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอสอบคัดเลือกนักศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหิดลให้วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครทำการรับสมัครและสอบคัดเลือกนักศึกษาเอง โดยมีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลรับเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบให้ ต่อมาในปีการศึกษา 2537 มีนักศึกษาแพทย์ จำนวน 30 คน รับจากการสอบคัดเลือกโดยผ่านทบวงมหาวิทยาลัย (Entrance)¹¹

¹¹ คณะกรรมการจัดทำหนังสือ, 83 ปี วชิรพยาบาล, น.56.

ในด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาแพทย์ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มีโอกาสได้รับทั้งนโยบายและการปฐมนิเทศจากผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร และได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับทางมหาวิทยาลัยมหิดลเหมือนกับคณะอื่น ๆ อันได้แก่ การปฐมนิเทศ การรับน้องใหม่ ร่วมในพิธีไหว้ครู การแข่งขันกีฬาระหว่างคณะและอื่น ๆ อีกมากมาย¹²

ในปีการศึกษา 2538 ภาคปลายเป็นต้นไป จะมีนักศึกษาแพทย์เริ่มมาเรียนระดับคลินิกที่วชิรพยาบาลและจะสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตรุ่นแรกในปีการศึกษา 2541 ซึ่งในวันที่ 1 เมษายน 2542 จะมีแพทย์รุ่นแรกของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครเข้าสู่อุปนิสัยปฏิบัติหน้าที่เป็นแพทย์ชุดใช้ทุนตามกฎหมายของ ก.พ. รับใช้ประเทศชาติเช่นเดียวกับแพทย์ที่สำเร็จจากสถาบันอื่น ๆ¹³

ในปีพุทธศักราช 2537 วันที่ 10 ตุลาคม 2537 วชิรพยาบาลได้เปิดให้บริการช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่เกิดเหตุภายในได้ชื่อว่า “หน่วยแพทย์กู้ชีวิต” ซึ่งนับเป็นการช่วยเหลือโดยทีมแพทย์และพยาบาลและรถพยาบาลฉุกเฉิน (emergency ambulance) เป็นแห่งแรกของประเทศไทย

พุทธศักราช 2539-ปัจจุบัน

ในระยะเวลา 7 ปี พุทธศักราช 2539-2545 วชิรพยาบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องกระแสนี้ในตัวในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล เริ่มจากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ที่เน้นการให้สิทธิประชาชนในการรับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมกัน และมีการร้องเรียนเข้าสู่สภาวิชาชีพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทยมีพันธะสัญญาร่วมกันที่จะพัฒนาโรงพยาบาลที่เป็นสถาบันผลิตบัณฑิตแพทย์ให้ผ่านการรับรองเป็นโรงพยาบาลคุณภาพตามมาตรฐาน (HA) (hospital accreditation) และจะเป็นแบบอย่างด้านมาตรฐานบริการให้แก่บัณฑิตแพทย์ที่ผลิตออกไปสู่สังคม วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลและคณะแพทย์ซึ่งสถาบันผลิตแพทย์ลำดับที่ 10 จึงเข้าสู่กระบวนการพัฒนาโรงพยาบาลไปสู่โรงพยาบาลคุณภาพด้วย

¹² เรื่องเดียวกัน, น.55.

¹³ เรื่องเดียวกัน, น.55.

ในปีพุทธศักราช 2542 คณะกรรมการปฏิวัติการบริหารราชการแผ่นดิน กรุงเทพมหานครซึ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและได้รับการบริการที่ดี ได้อนุมัติให้วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลอยู่ในโครงการนำร่องในการพัฒนาให้บริการแก่ประชาชนตามระบบ ISO ด้วยความที่บุคลากรในวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ มีคุณภาพ มีจิตวิญญาณที่จะมุ่งมั่นให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และนำชื่อเสียงมาสู่วิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ ตลอดจนมีความสามัคคีปรองดองที่จะฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง เพื่อการสู่ศตวรรษใหม่

การดำเนินการดังกล่าวเป็นเน้นถึงการพัฒนาระบบการให้บริการตามปรัชญาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลที่ว่า “พัฒนาต่อเนื่อง เน้นเรื่องทีมงาน ผู้รับบริการคือหัวใจ” ทุกฝ่ายจึงร่วมกันพัฒนาดำเนินการจนได้รับการรับรองมาตรฐานบริการตามระบบ ISO 9001 ฉบับปี 2000 ครบทุกระบบในองค์กร เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2544

ก่อนหน้าในปีพุทธศักราช 2541 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครมีการปรับโครงสร้างและอัตรากำลังตามโครงสร้างจัดทำแผนอัตรากำลัง 5 ปี (ปีงบประมาณพ.ศ. 2540-2544) ของสำนักการแพทย์ ตามมติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครในการประชุมครั้งที่ 6/2541 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 กำหนดให้วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครรวมกับวชิรพยาบาลใช้ชื่อใหม่ว่า “วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล”¹⁴

ปัจจุบันวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลตั้งอยู่ ณ โรงพยาบาลวชิรพยาบาลเดิม เลขที่ 681 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 มีอาณาบริเวณ 30 ไร่ อาคารที่ทำการ 22 หลัง จำนวนเตียง 906 เตียง มีการจัดการศึกษาหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

¹⁴ ฝ่ายแพทยศาสตร์ศึกษาและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล, รายงานประจำปี พ.ศ. 2542 วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, น.4.

1. หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต
2. หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาต่อยอด เพื่อแพทย์เฉพาะทาง
 - 2.1 สาขาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
 - 2.2 สาขาอายุรศาสตร์
 - 2.3 สาขาศัลยศาสตร์
 - 2.4 สาขากุมารเวชศาสตร์
 - 2.5 สาขาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์
 - 2.6 สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
3. หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทางสาขาต่อยอด
 - 3.1 สาขาอายุรศาสตร์โรคหัวใจ
 - 3.2 สาขาอายุรศาสตร์โรคทางเดินอาหาร
 - 3.3 สาขาอายุรศาสตร์โรคไต
 - 3.4 สาขามะเร็งวิทยานรีเวช

ปรัชญาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ

“บัณฑิตย่อมมีใฝ่รู้ และเป็นผู้มีคุณภาพ คุณธรรมด้วยการสร้างสรรค์ของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ”¹⁵ ซึ่งเป็นปรัชญาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

ส่วนปรัชญาการศึกษาของการจัดการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล คือ “เพื่อผลิตบัณฑิตแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ของแพทย์สภาโดยเน้นด้านอาชีพเวชศาสตร์(Occupational Medicine) เวชศาสตร์ฉุกเฉิน (Emergency Medicine) เวชศาสตร์สารพิษ (Medicial Toxicology) และเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental Medicine)”¹⁶

¹⁵ เรื่องเดียวกัน ,น.1.

¹⁶ “ปรัชญาการศึกษา” , วันที่ 5 พฤษภาคม 2549 ใน <http://www.vajira.ac.th/Education.asp>

วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ

วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล เป็นสถาบันวิชาการทางการแพทย์และสาธารณสุขชั้นนำ โดยเฉพาะทางด้านอชีวเวชศาสตร์และให้บริการสุขภาพที่มีคุณภาพ¹⁷

พันธกิจของวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ

วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเป็นสถาบันวิชาการทางการแพทย์ชั้นนำ โดยจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน มีการค้นคว้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอชีวเวชศาสตร์ ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและร่วมมือกับชุมชนในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีสถานที่และสิ่งแวดล้อมสะอาดเป็นระเบียบสวยงาม บริหารและให้บริการสุขภาพที่มีคุณภาพแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและได้มาตรฐาน¹⁸

วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ¹⁹ มีดังต่อไปนี้

1. ผลิตบัณฑิตแพทย์ที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์แห่งวิชาชีพและจริยธรรม
2. พัฒนาการบริหารงานให้เข้าสู่กระบวนการผลิตบัณฑิตแพทย์ที่ได้รับการยอมรับในฐานะเป็นสถาบันวิชาการทางการแพทย์ชั้นนำ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อเผยแพร่วิชาการ และพัฒนาบริการทางการแพทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานด้านอชีวเวชศาสตร์

¹⁷ ฝ่ายแพทยศาสตร์ศึกษาและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล, รายงานประจำปี พ.ศ. 2542 วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, น. 1.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, น. 1.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, น. 1.

4. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมและพัฒนาศาสตร์สาขาการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งร่วมมืออนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม
5. เป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถเป็นองค์กรที่ปรึกษาด้านอาชีวเวชศาสตร์แก่กรุงเทพมหานครและสถาบันอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม
6. จัดให้มีการบริหารและบริการสุขภาพอย่างมีคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการ

ระบบการศึกษาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ²⁰

การจัดระบบการศึกษาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล สามารถแบ่งระบบการศึกษาออกได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับปริคณินิก

เป็นการศึกษาในช่วงสามปีแรกของหลักสูตร (ชั้นปีที่ 1,2,3) จัดการศึกษาตามแบบหน่วยกิตระบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา คือภาคการศึกษาต้น และภาคการศึกษาปลาย แต่ละภาคการศึกษามีระยะเวลาเรียน 16-18 สัปดาห์ โดยรวมเวลาสำหรับสอบด้วย และหยุด 2 สัปดาห์ระหว่างภาคเรียน ปีการศึกษาเริ่มจากภาคต้นและสิ้นสุดลงที่ภาคปลายโดยในชั้นปีที่ 1 ศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา, ชั้นปีที่ 2-3 ภาคการศึกษาต้น ศึกษาที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาปลาย ศึกษา ณ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

ระดับคลินิก

เป็นการศึกษาในสามปีหลังของหลักสูตร ชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 กำหนดการศึกษาและการฝึกปฏิบัติงานใช้ระบบหมุนเวียนตลอดปี โดยจัดแบ่งนักศึกษาแพทย์เป็นกลุ่มหมุนเวียนกันไป เพื่อศึกษาในแต่ละภาควิชา ทั้งนี้ในส่วนของรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาให้

²⁰ เรื่องเดียวกัน, น.12.

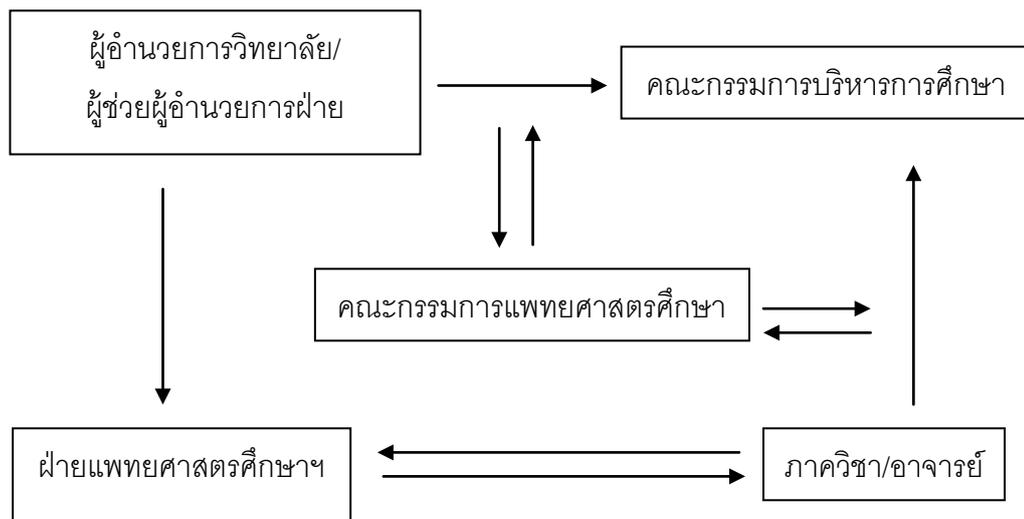
เป็นไปตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2546 พุทธศักราช 2543 และพุทธศักราช 2538²¹

การบริหารการศึกษา²²

วิทยาลัยฯ มีการบริหารการศึกษาโดยคณะกรรมการแพทยศาสตรศึกษา ทำหน้าที่ดำเนินงานด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และนำเสนอคณะกรรมการบริหารการศึกษา รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 7.1

แผนภูมิที่ 7.1

การบริหารการศึกษาของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

ที่มา : รายงานประจำปี 2547 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล, หน้า 24.

²¹ ,รายงานประจำปี2547 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล (กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา,มปป.),น.24.

²² เรื่องเดียวกัน,น.24.

การปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต²³

วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพของบัณฑิตแพทยศาสตร์ที่จะไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับใช้สังคม โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตแพทย์ให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวคือ มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดและการวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณภาพและจริยธรรม ดังนั้นวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการเสนอขอปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต²⁴ เป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและสภาพปัญหา

การปรับปรุงหลักสูตรที่ผ่านมา มีการปรับปรุงจำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2538 เมื่อปี พุทธศักราช 2543 เพื่อให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาแพทยศาสตร์ ตลอดจนปรัชญาการศึกษาของสถาบัน

การเสนอขอปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว ประกอบด้วย การปรับปรุงจำนวนเนื้อหาในส่วนของปรัชญาการศึกษาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การปรับการคิดหน่วยกิต การปรับลดจำนวนหน่วยกิต การเปลี่ยนแปลงตัวเลขในรหัสวิชา และการเปิดรายวิชาใหม่เพิ่มเติม ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรได้ผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 311 วันที่ 15 ธันวาคม 2542 ให้ดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้หลักสูตรฉบับปรับปรุงเริ่มใช้กับนักศึกษาแพทย์รุ่นปีการศึกษา 2543 ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2543²⁵ เป็นต้นมาจนถึงปีการศึกษา 2545

²³ ฝ่ายแพทยศาสตร์ศึกษาและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล, รายงานประจำปี พ.ศ. 2542 วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร, น.13.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, น.13

ครั้งที่ 2 การปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2543 เมื่อปี พุทธศักราช 2545 คณะอนุกรรมการพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนการสอนและประเมินผลได้ ดำเนินการเสนอขอปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2543 ต่อสภามหาวิทยาลัยมหิดลและได้รับอนุมัติการปรับปรุงแก้ไขในการประชุมครั้งที่ 339 เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2545 โดยขอปรับปรุงเนื้อหาในปรัชญาของหลักสูตร ปรับเปลี่ยนหมวดวิชา รหัสวิชา ชื่อวิชา คำอธิบายรายวิชาและจำนวนหน่วยกิต²⁶

ครั้งที่ 3 การปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ได้มีการขอ อนุมัติปรับปรุงหลักสูตรต่อที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยมหิดลเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2546 เพื่อให้ สัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตรของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลและคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ได้ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตลอดจนเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2542 ของทบวงมหาวิทยาลัยและนโยบายการปฏิรูประบบการสุขภาพ ซึ่งเน้นระบบบริการสุขภาพ ระดับปฐมภูมิและตามข้อเสนอของการประชุมแพทยศาสตรศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 7 ซึ่งมีสาระใน การปรับปรุงแก้ไข โดยสรุปคือ ลดจำนวนหน่วยกิตหลักสูตรโดยรวมจาก 263 หน่วยกิต เป็น 258 หน่วยกิต เพิ่มจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาเฉพาะระดับปริคlinik ลดหน่วยกิตของหมวดวิชา เฉพาะระดับคลินิกและขอเพิ่มหมวดวิชาเลือกเสรีเพื่อให้โอกาสนักศึกษาได้มีเวลาการเรียนรู้และ พัฒนาตนเองตามที่ต้องการ ตรงกับแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งโครงสร้างของหลักสูตรได้ปรับ ให้มีการผสมผสานการเรียนการสอนของภาควิชาต่างๆ²⁷

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 ที่เสนอขออนุมัติ ปรับปรุงได้ผ่านการ ขออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหิดลในการประชุม ครั้งที่ 351 เมื่อวันที่ 2546 และเริ่มใช้กับ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ตั้งแต่ภาคปีการศึกษา 1/2546 เป็นต้นไป²⁸

²⁶ ,รายงานประจำปี2547 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและ วชิรพยาบาล,น.25.

²⁷ เรื่องเดียวกัน,น.25

²⁸ เรื่องเดียวกัน,น.25.

งบประมาณ

เงินงบประมาณของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ได้รับจาก 2 แหล่งหลัก คือ

1. งบประมาณของกรุงเทพมหานคร
2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

การจัดสรรเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานครในแต่ละปีจำแนกงบประมาณออกเป็นงาน/โครงการย่อยต่างๆ ภายใต้แผนงานประเภทต่างๆ ทำให้การพิจารณางบประมาณที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลได้รับจัดสรร จำแนกได้เป็น 2 ช่วงเวลาดังนี้

ช่วงแรก ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 – 2541 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาปีงบประมาณที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครได้ก่อตั้งขึ้นและยังไม่ได้รวมเข้ากับวชิรพยาบาล

ช่วงที่สอง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา เป็นช่วงระยะเวลาปีงบประมาณที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครรวมเข้ากับวชิรพยาบาลเป็นวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณรวมเป็นหน่วยเดียวกันไม่ได้แยกเป็น 2 หน่วยงาน โดยงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ “ผลิตแพทย์” ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร (ซึ่งจำแนกไว้ในงบประมาณประจำปี แผนงานพัฒนาด้านการแพทย์และอนามัยของงบประมาณ ด้านงานผลิตบุคลากรวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร) ถูกนำมารวมเข้าไว้ในงบประมาณรวมไม่ได้จำแนกไว้เป็นการเฉพาะ

กล่าวคือ งบประมาณของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล แผนงานบริการด้านการแพทย์ งานวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวชิรพยาบาล เป็นการรวมงบประมาณด้านงานผลิตบุคลากรวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครของแผนงานพัฒนาด้านการแพทย์และอนามัย กับงานรักษาพยาบาลวชิรพยาบาลของแผนงานบริการด้านการแพทย์

ดังนั้น งาน/โครงการย่อยต่างๆ ของหน่วยงานต่างๆ สังกัดกรุงเทพมหานครอาจถูกจัดจำแนกตามแผนงาน ทำให้งาน/โครงการต่างๆ ที่มาจากต่างหน่วยงานถูกจัดรวมอยู่ในแผนงานเดียวกันได้ หรืองาน/โครงการต่างๆ ของหน่วยงานแห่งเดียวกันอาจถูกจัดไปอยู่ในแผนงานประเภทต่างกันได้ รายละเอียดตามตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1

งบประมาณของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

ปีงบประมาณ 2535-2545

หน่วย : บาท

ปีงบประมาณ	แผนงานพัฒนาด้ การแพทย์และ อนามัย -งานผลิตบุคลากร วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร	แผนงานบริการด้ การแพทย์ -งานรักษาพยาบาล วชิรพยาบาล	แผนงานบริการด้ การแพทย์ -งานวิทยาลัย แพทยศาสตร์และ วชิรพยาบาล
2535	-	346,088,600	-
2536	-	390,858,450	-
2537	-	442,936,800	-
2538	2,420,700	456,721,000	-
2539	31,742,100	461,610,400	-
2540	21,095,000	540,698,200	-
2541	28,274,300	593,977,000	-
2542	6,916,100	597,864,700	-
2543	-	588,154,300	-
2544	-	-	645,168,000
2545	-	-	633,042,700

ที่มา (ปรับปรุง) : 1.รายงานประจำปีงบประมาณ 2535 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 12.
 2.รายงานประจำปีงบประมาณ 2536 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 13.
 3.รายงานประจำปีงบประมาณ 2537 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 17.
 4.รายงานประจำปีงบประมาณ 2538 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 16.
 5.รายงานประจำปีงบประมาณ 2539 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 12.
 6.รายงานประจำปีงบประมาณ 2540 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 11.
 7.รายงานประจำปีงบประมาณ 2541 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 11.
 8.รายงานประจำปีงบประมาณ 2542 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 12.
 9.รายงานประจำปีงบประมาณ 2543 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 12.
 10.รายงานประจำปีงบประมาณ 2544 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 16.
 11.รายงานประจำปีงบประมาณ 2545 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร,หน้า 16.

จากตารางที่ 7.1 จะพบว่า การจัดสรรงบประมาณของกรุงเทพมหานครที่แบ่งออกเป็นงาน/โครงการย่อยตามแผนงานสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล กล่าวคือ

ในช่วงแรก (วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครยังไม่รวมเข้ากับวชิรพยาบาล) มีการจัดสรรงบประมาณด้านการผลิตบุคลากรของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครภายใต้แผนงานพัฒนาด้านการแพทย์และอนามัย (ช่องที่ 2) แยกออกมาจากงานรักษาพยาบาลวชิรพยาบาลภายใต้แผนงานบริการด้านการแพทย์ซึ่งเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยไม่รวมถึงการจัดการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต

ต่อมาใน**ช่วงที่สอง**ภายหลังจากการปรับโครงสร้างหน่วยงานของวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพมหานครที่รวมเข้ากับวชิรพยาบาลเป็น “วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล” ตามมติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครในการประชุมครั้งที่ 6/2541 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 เพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างจัดทำแผนอัตรากำลัง 5 ปี (ปีงบประมาณพ.ศ. 2540-2544) ของสำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร

จากมติการประชุมดังกล่าวทำให้การจัดสรรงบประมาณด้านการผลิตบุคลากรของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร(เดิม) ถูกผนวกกับงานรักษาพยาบาลวชิรพยาบาลภายใต้แผนงานบริการด้านการแพทย์(ช่องที่ 2) กลายเป็นงานวิทยาลัยแพทยศาสตร์และวชิรพยาบาลภายใต้แผนงานบริการด้านการแพทย์ (ช่องที่3) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่รวมกิจกรรมการรักษาพยาบาลผู้ป่วยและกิจกรรมการจัดการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตเข้าไว้ด้วยกัน ยกเว้นปีงบประมาณ 2542 เนื่องจากปีงบประมาณ 2542 นั้นในการจัดทำงบประมาณของแต่ละปีนั้น หน่วยงานแต่ละหน่วยงานจะต้องจัดทำคำขอตั้งงบประมาณกระทำล่วงหน้าก่อนที่จะสิ้นสุดปีงบประมาณเก่า

ดังนั้นเมื่อคำขอของปีงบประมาณปี 2542 ที่ตั้งล่วงหน้าของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพ(เดิม)ได้บรรจุและอยู่ในกระบวนการพิจารณาของกรุงเทพมหานครนั้นต่อมาจึงมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างออกมาภายหลัง จึงทำให้งบประมาณที่ถูกบรรจุจำแนกงาน/โครงการตามแผนงานประเภทต่างๆ แล้วยังคงใช้ชื่อวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครอยู่เช่นเดิม

โครงสร้างหน่วยงานของวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฯ

การอธิบายโครงสร้างหน่วยงานของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลสามารถจำแนกได้เป็น 2 ช่วงเวลา คือ

ช่วงที่หนึ่ง ประกอบด้วยโครงสร้างหน่วยงานของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและโครงสร้างหน่วยงานของวชิรพยาบาล

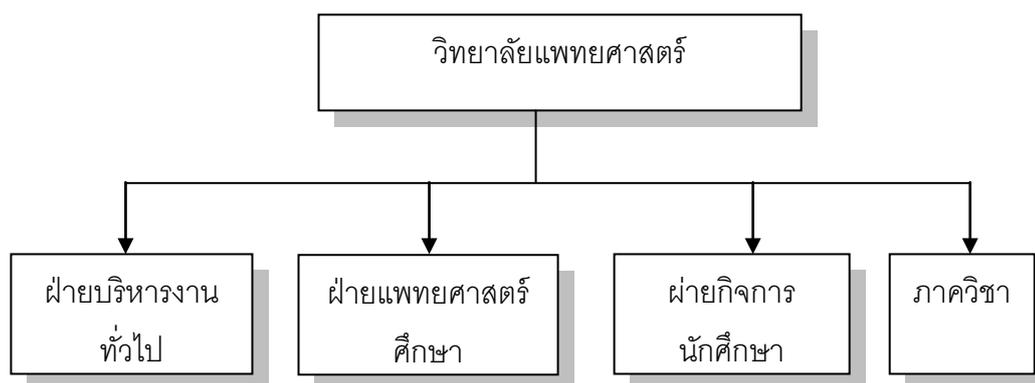
ช่วงที่สอง เป็นช่วงระยะเวลาที่วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครรวมหน่วยงานเข้ากับวชิรพยาบาล เป็น “วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล” ตามมติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครในการประชุมครั้งที่ 6/2541 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2541 เพื่อปรับโครงสร้างและอัตรากำลังตามโครงสร้างจัดทำแผนอัตรากำลัง 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2540-2544) ของสำนักงานแพทย์ที่กำหนดไว้

ช่วงที่หนึ่ง (วชิรพยาบาล/วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร)

โครงสร้างวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร (เดิม) มีโครงสร้างตามแผนภูมิที่ 7.2 ดังนี้

แผนภูมิที่ 7.2

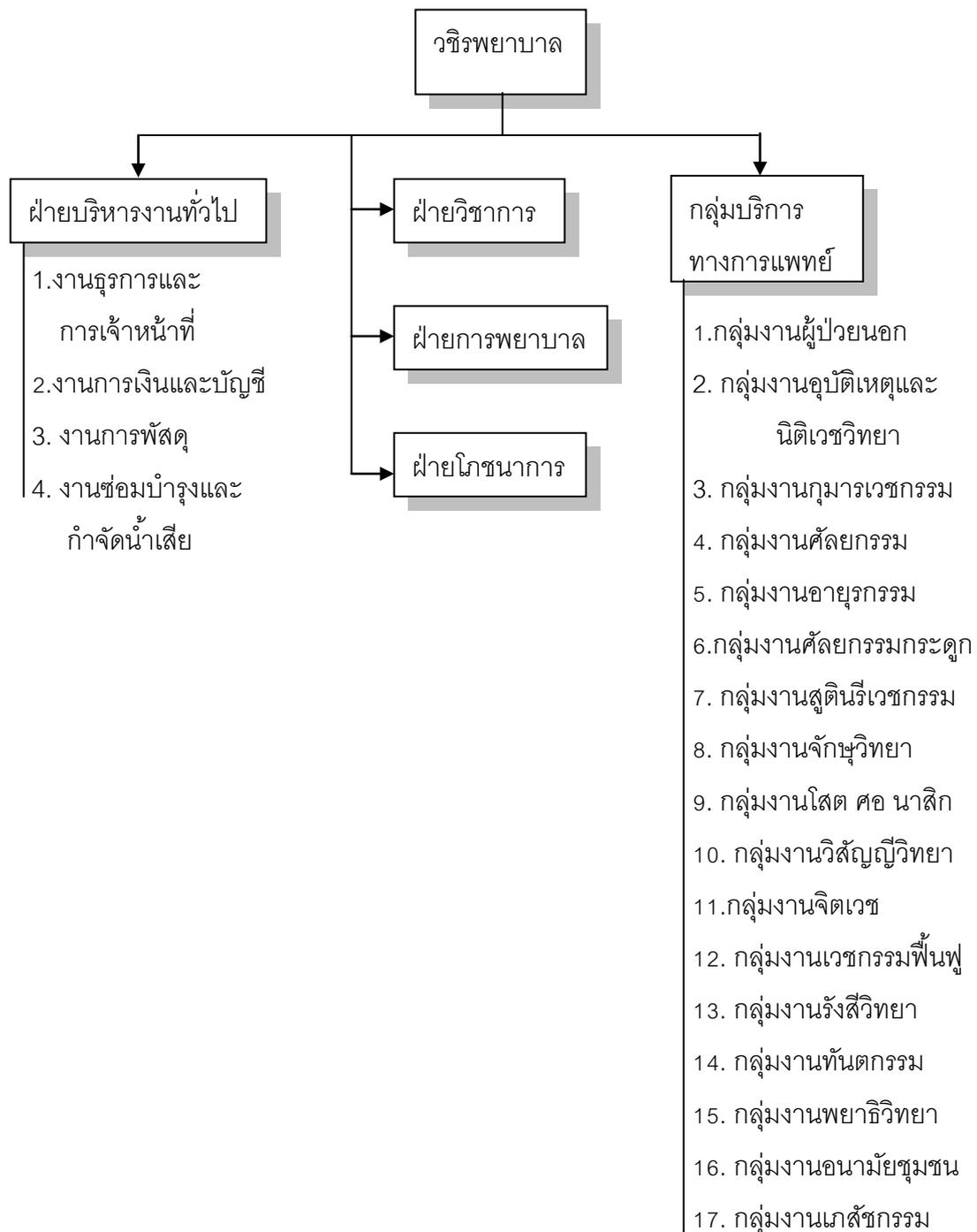
โครงสร้างวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร

ที่มา(ปรับปรุง) : รายงานประจำปี 2541 สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร , หน้า 8

โครงสร้างวชิรพยาบาล (เดิม) มีโครงสร้างตามแผนภูมิที่ 7.3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 7.3
โครงสร้างวชิรพยาบาล

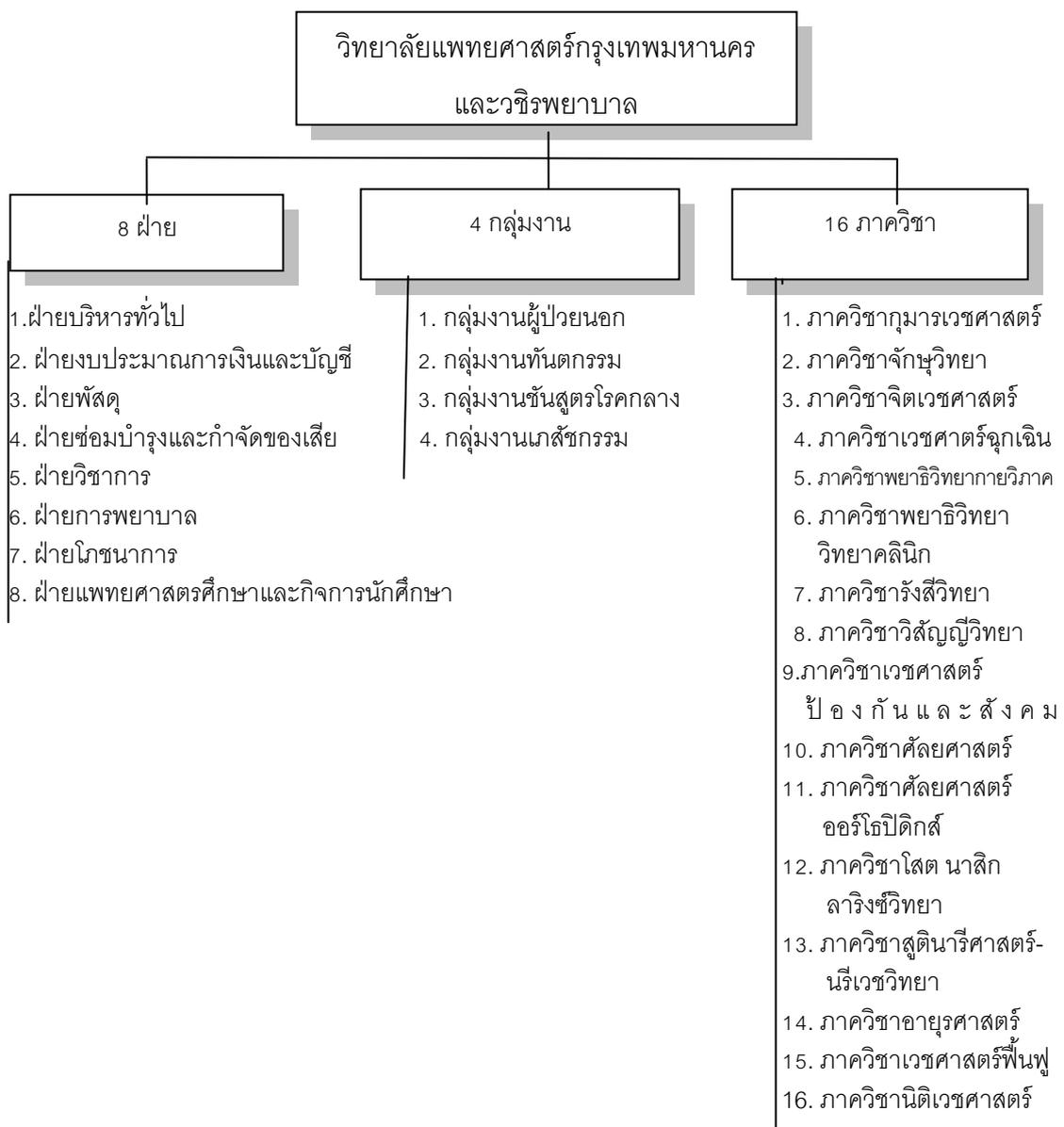
ที่มา(ปรับปรุง) : รายงานประจำปี 2541 สำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร, หน้า 8.

ช่วงที่สอง (วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล)

วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล มีการแบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 28 หน่วยงาน ประกอบด้วย 16 ภาควิชา 8 ฝ่าย 4 กลุ่มงาน มีโครงสร้างการบริหารงาน ตามแผนภูมิองค์การ(Organization Chart) รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 7.4 ดังนี้

แผนภูมิที่ 7.4

โครงสร้างวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล

ที่มา : รายงานประจำปี 2547 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล, หน้า 16

ส่วนด้านการบริหารงานวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลมีระบบการบริหารงานตามแผนภูมิการบริหาร (Administrative Chart) รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 7.5 ดังนี้

(รูปผังขวาง)

คณะกรรมการบริหารการศึกษา²⁹ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัย	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายบริการ	รองประธานกรรมการ
3. ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายการศึกษา	กรรมการ
4. ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายบริหาร	กรรมการ
5. ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายวิจัยและวิชาการ	กรรมการ
6. ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายกิจการนักศึกษา	กรรมการ
7. ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา	กรรมการ
8. หัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์	กรรมการ
9. หัวหน้าภาควิชาจักษุวิทยา	กรรมการ
10. หัวหน้าภาควิชาจิตเวชศาสตร์	กรรมการ
11. หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์	กรรมการ
12. หัวหน้าภาควิชาพยาธิวิทยากายวิภาค	กรรมการ
13. หัวหน้าภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก	กรรมการ
14. หัวหน้าภาควิชารังสีวิทยา	กรรมการ
15. หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน	กรรมการ
16. หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม	กรรมการ
17. หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู	กรรมการ
18. หัวหน้าภาควิชาวิสัญญีวิทยา	กรรมการ
19. หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์	กรรมการ
20. หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์	กรรมการ
21. หัวหน้าภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา	กรรมการ
22. หัวหน้าภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา	กรรมการ
23. หัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์	กรรมการ

²⁹ ,รายงานประจำปี2547 วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร
และวชิรพยาบาล ,น.18.

24. หัวหน้าฝ่ายแพทยศาสตร์ศึกษาและกิจการนักศึกษา	กรรมการและ
เลขานุการ
25. นางสาวอภิรดี สามศรี นักวิชาการการศึกษา 5
ฝ่ายแพทยศาสตร์ศึกษาและกิจการนักศึกษา	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารการศึกษามีอำนาจหน้าที่ดังนี้³⁰

1. ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่อำนาจการวิทยาลัย
2. ดำเนินการตามนโยบายของวิทยาลัย และรายงานการบริหารการศึกษาของวิทยาลัย
3. เสนอแนะการวางระเบียบและข้อบังคับของวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
4. กำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรแพทยศาสตร์บัณฑิตของวิทยาลัย
5. พิจารณาการวัดผล ประเมินผล และตัดสินผลการศึกษา
6. แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
7. ประสานงานกับหน่วยงานและสถาบันอื่น
8. การดำเนินงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล
9. การดำเนินงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และมหาวิทยาลัยมหิดล

³⁰ เรื่องเดียวกัน, น. 19.

อัตรากำลัง